

Universitatea „GEORGE BACOVIA” din Bacău
Facultatea de Științe Economice Juridice și Administrative
Conf. univ. dr. IOAN CIOCHINĂ-BARBU
ioan.ciochinabarbu@ugb.ro/ioan_ciochina@yahoo.com

Onorată asistență,

tradiția recunoașterii contribuțiilor științifice, profesionale, manageriale și culturale, a proclamării și promovării valorilor academice este menirea unei Universități. În spiritul acestei tradiții, oferim astăzi expresia cea mai înaltă a recunoașterii noastre - Titlul de *Doctor Honoris Causa* - Profesorului univ. dr. Corneliu Bîrsan, membru corespondent al Academiei, exprimându-ne astfel admirația și prețuirea față de o personalitate marcantă a societății românești contemporane.

Cu acest prilej am privilegiul de a vă prezenta

LAUDATIO

în onoarea Domnului Prof. univ. dr. CORNELIU BÎRSAN, Profesor Emerit al Facultății de Drept a Universității din București, membru corespondent al Academiei Române

Preambul

A vorbi despre Profesorul **CORNELIU BÎRSAN**, reprezintă o provocare, dar și un posibil risc. Provocare înseamnă explorarea tuturor aspectelor, diverse și complexe, prin care putem creiona personalitatea Domniei sale. Riscul îl amenință pe cel care nu ar reuși să surprindă sintetic aspectele esențiale ale unei vieți dedicate cu pasiune unei cariere didactice de excepție cât și cercetării științifice în domeniului Dreptului

Este greu a cuprinde într-un cadru restrâns întreaga activitate a unei personalități de o asemenea anvergură, de aceea am selectat doar câteva repere semnificative, care să definească activitatea domniei sale, în vederea acordării de către Universitatea „George Bacovia” din Bacău a Titlului de *Doctor Honoris Causa*.

Repere biografice

Domnul Profesor **CORNELIU BÎRSAN** s-a născut la 16 decembrie 1943 în comuna Muntenii de Jos, județul Vaslui. A urmat cursurile liceului „Mihail Kogălniceanu” din municipiul Huși, jud. Vaslui, pe care le-a absolvit în 1961. În perioada 1961-1966 a urmat cursurile de zi ale Facultății de Drept din cadrul Universității București și, după absolvirea facultății, a fost invitat de către regretatul Academician și Profesor Traian Ionașcu să intre în corpul profesoral al aceleiași facultăți, cu predare la disciplina drept civil, începând cu anul 1967, în calitate de asistent suplinitor, apoi, din 1970, asistent universitar. În activitatea didactică i-a avut ca mentori pe renumiții profesori Traian Ionașcu, Constantin Stătescu, Francisc Deak și Tudor Radu Popescu, personalități recunoscute atât în calitate de pedagogi ai dreptului, dar și teoreticieni desăvârșiți.

În strânsă îmbinare cu activitatea didactică, D-l Corneliu Bîrsan a derulat și activitate de cercetare științifică, întâi prin publicarea mai multor studii, apoi prin lucrări monografice, având o colaborare fructuoasă cu profesorul universitar Ștefan Beligrădeanu, cu ocazia publicării în Revista română de drept a mai multor studii la sfârșitul anilor '60.

Între anii 1971-1974 a continuat studiile la Facultatea Internațională de Drept Comparat, urmând Ciclul I la Strasbourg în 1974, Ciclul II la Strasbourg în 1975 și Ciclul III la Saint-Jacques de Compostelle, studii finalizate cu *Diploma de înalte studii în drept comparat*. Aceste cicluri de studii universitare din Franța și Spania i-au permis tânărului cadru didactic, Corneliu Bîrsan, să dobândească, în plus față de specializarea în drept civil, rezultată din materia pe care o preda, și o specializare în drept comparat, care i-a înlesnit familiarizarea, mulți ani mai târziu, cu domeniul dreptului comerțului internațional și acela al protecției internaționale a drepturilor omului. În perioada 1974-1975 a desfășurat studii în drept privat în cadrul Departamentului juridic al Centrului European Universitar din Nancy.

Întors în România, a fost promovat lector universitar în cadrul catedrei de drept civil a Facultății de Drept, Universitatea din București, iar în 1977 a finalizat studiile doctorale în cadrul facultății unde preda, obținând titlul de doctor în drept cu teza „Efectele juridice ale buneii-credințe în dreptul civil român”.

Activitatea didactică și doctrinară

Colaborarea strânsă cu mentorii Domniei sale s-a concretizat și în importante lucrări de natură monografică ori de tratat științific, între care cele mai importante au fost *Tratatul de Drept Civil. Teoria generală a drepturilor reale*, în colaborare cu Constantin Stătescu, o lucrare care a servit drept reper în materia drepturilor reale nu doar la nivelul anilor 1980 și 1988 în care a fost reeditat, dar și ulterior Revoluției române din 1990. Același destin l-a avut și *Tratatul de Drept Civil*.

Teoria generală a obligațiilor, în colaborare cu Constantin Stătescu, Editura Academiei, București, 1971, care a fost folosit de către studenți și practicienii dreptului până la apariția *Tratatului de Drept Civil. Teoria generală a obligațiilor*, în colaborare cu Constantin Stătescu, Editura All, București, 1992, reeditat în 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2004, 2008, prin aceasta devenind cea mai longevivă lucrare redactată în regim de tratat în materia obligațiilor din România. De altfel, în anul 2000, această lucrare a primit premiul COPYRO al Uniunii Scriitorilor din România. O altă lucrare cu specific didactic, care este reprezentativă pentru activitatea Domniei sale de colaborare publicistică o reprezintă *Îndreptarul interdisciplinar de practică judiciară*, elaborată împreună cu Savelly Zilberstein, Francisc Deak, Ada Petrescu, Viorel Mihai Ciobanu și Lucian Mihai, apărută în anul 1983. Dintre lucrările sale de unic autor cu caracter monografic se impune a fi menționată cartea *Regimul juridic al bunurilor imobile*, care a văzut lumina tiparului în același an, 1983, la Editura Științifică și Enciclopedică.

Începând cu 1977 și până în prezent, D-l profesor Corneliu Bîrsan este membru al Societății Franceze de Legislație Comparată, în semn de apreciere de către membrii acesteia a cunoștințelor Domniei sale de drept privat.

D-l Profesor și-a extins preocupările de specializare în domeniul comerțului internațional, una dintre consecințe reprezentând-o și primirea sa în 1977 în Corpul de arbitri al Comisiei de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, în cadrul căruia a activat, ca arbitru, până în 1990, calitate pe care a redobândit-o în anul 2014, după încetarea mandatului de judecător în cadrul Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, în prezent fiind înscris atât pe lista arbitrilor, cât și supraarbitrilor Comisiei de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României.

Profesorul Corneliu Bîrsan a manifestat o preocupare deosebită pentru comerț internațional nu doar ca practician, ci și ca teoretician, publicând numeroase studii, dar și lucrări de tip tratat ori monografice, atât în România, cât și în străinătate, între care *Dreptul comerțului internațional*, în colaborare cu Tudor Radu Popescu, în 1983, *Contractul în contrapartidă. Probleme juridice*, în colaborare, în 1984, *Clauza penală în contractele comerciale internaționale*, în colaborare, în 1985, *Legal Aspects of Doing Business in Eastern Europe and Romania* (în SUA), în 1986, revăzută în 1990, *Exportul în contrapartidă. Probleme economice și juridice*, în colaborare, în 1987, tratatul de *Dreptul comerțului internațional*, în colaborare cu Dragoș Sitaru, vol. I, 1988, vol. II, 1990.

În plus, față de activitatea didactică și doctrinară desfășurată neîntrerupt în toată această perioadă, D-l Profesor Corneliu Bîrsan a efectuat și activitate de consultanță legislativă, fiind numit în comisii de redactare de proiecte legislative, cea mai importantă fiind Comisia de redactare a proiectului Codului civil și a proiectului Codului familiei în cadrul Ministerului Justiției, în care a activat în perioada 1975-1986. De asemenea, în perioada 1982-1985, a fost membru al Consiliului juridic al Ministerului Comerțului Exterior.

În 1991, d-l Corneliu Bîrsan a obținut titlul didactic de conferențiar universitar, după ce, la 20 ianuarie 1990, a fost ales, de noul consiliu, decan al Facultății de Drept a Universității din București, calitate în care a activat două mandate consecutive (până în anul 1998). În această calitate a reformat atât organizarea administrativă a Facultății, cât și relațiile interinstituționale și externe. Cel mai important proiect pe care l-a inițiat în acest sens a fost Colegiul juridic Franco-Român al Facultății de Drept – Universitatea din București, instituție de învățământ superior fondată de un consorțiu de universități franceze având în centru Universitatea Paris I Panthéone-Sorbone, cu program de studii de trei, respectiv cinci ani, în sistemul Bologna, la finalul cărora este eliberată o diplomă conjunctă în specializarea drept, pentru studiile de licență, respectiv specializare în dreptul european al afacerilor, pentru studiile de master. De la înființarea acestuia, în anul 1993, și până la încheierea mandatului Domniei sale în 1998, a stabilit o reputație prestigioasă acestei forme de studii superioare, care are, în prezent, activitate neîntreruptă de peste 20 de ani. Un alt proiect, foarte important, căruia i-a pus bazele în primul său mandat de decan al facultății a fost institutul Franco-Român de Drept al Afacerilor și Cooperare Internațională „Nicolae Titulescu-Henri Capitant”, proiect instituțional care a format în specializare numeroși juriști pe parcursul anilor '90.

Pe parcursul celor două mandate de decan profesorul Corneliu Bîrsan a aplicat în practică principii precum: îmbunătățirea performanțelor sarcinilor; facilitarea și sprijinirea implementării schimbării; îmbunătățirea calității cursurilor și predării; promovarea creativității și inovării, întocmirea unor programe de dezvoltare; sprijinirea proiectelor de cercetare ale cadrelor didactice și studenților.

Activitatea domniei sale de teoretician al dreptului privat a continuat și după anii '90, în sensul că pe lângă mai sus menționatul Tratat de teoria generală a obligațiilor, sunt incluse și cursul *Drept Civil. Drepturile Reale*, în colaborare cu Maria Gaiță, Mona-Maria Pivniceru, din 1997, *Drept civil român. Curs selectiv pentru licență*, în colaborare cu Gheorghe Beleiu, Francisc Deak, mai multe ediții, *Societățile comerciale și alte forme de asociație în agricultură*, în colaborare cu Alexandru Țiclea, Mircea Toma, *Societățile comerciale*, în colaborare cu Vasile

Dobrinou, Alexandru Țiclea, Mircea Toma, 1993, reeditate în 1995 și 1999; *Drept civil. Drepturile reale principale*, în trei ediții, 2001, 2007, 2008, *Codul Civil adnotat, vol. I (art. 1-649)*, în colaborare cu Mona-Maria Pivniceru, Pavel Perju, 2008.

În 1992, după ce a devenit profesor universitar titular la catedra de drept privat a Facultății de drept din București, D-l Profesor Corneliu Bârsan a început activitatea de conducere doctorală în cadrul școlii, activitate pe care o desfășoară din 1993 și până în prezent, în mod neîntrerupt. Sub coordonarea Domniei sale au fost susținute teze doctorale reprezentative pentru cercetarea românească în domeniul dreptului privat, atât pe drept civil, cât și de protecție a drepturilor omului.

Specializarea Profesorului Corneliu Bârsan în domeniul drepturilor omului s-a conturat mai ales în epoca în care a deținut, întâi, calitatea de membru al fostei Comisii Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, între 1995 și 1998, iar ulterior, în anul 1998, când am fost ales de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei ca judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg. Până în anul 2013, a servit trei mandate consecutive în calitate de judecător din partea României la această înaltă jurisdicție internațională. Activitatea practică a îmbinat-o armonios cu activitatea doctrinară, în timpul mandatelor sale elaborând o amplă lucrare în două volume, în domeniul protecției drepturilor omului, publicată de editura C.H. Beck România, lucrare care servește drept reper în literatura juridică în limba română. Comentariul analizează protecția juridică atât din perspectivă substanțială, cât și procedurală. Aceiași editură a reeditat această lucrare în anul 2010. Pentru lucrarea *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole Vol I Drepturi și libertăți*, profesorul Corneliu Bârsan a primit, în anul 2005, premiul „Mihai Eminescu” al Uniunii Juriștilor din România.

În tendința stabilită încă din anii '70, d-lui Profesor Corneliu Bârsan i-a fost recunoscută contribuția la dezvoltarea culturii juridice atât de către comunitatea și instituțiile cu abilități în domeniu din România, cât și din străinătate și în perioada ulterioară. Astfel, în calitate de cercetător, a fost primit, în 1990, membru al Institutului internațional de drept de expresie franceză, institut în cadrul căruia activează și în prezent; în 1993 a fost cooptat ca membru în Consiliul Științific al Institutului Român de Studii Internaționale, calitate pe care a păstrat-o până în prezent fără întrerupere.

De asemenea, D-l Profesor Corneliu Bârsan desfășoară activități de coordonare și supervizare publicistică în consilii științifice și comitete de redacție ale unor prestigioase periodice din România, între care Curierul Judiciar, Revista

Română de Drept Privat, Revista Română de Drept Comunitar, Revista Română de Drept Maritim și spre cinstea și mândria noastră și la Revista universității Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, publicație cotate în BDI

În plan academic, Profesorul Corneliu Bârsan a fost implicat în proiecte de coordonare și reformă a sistemului de învățământ universitar, cele mai importante contribuții pe care le-a adus sistemului academic de învățământ incluzând mandatul avut în perioada 1994-1998 în cadrul Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare, precum și în calitate de membru al Consiliului Național de Reformă a Învățământului, în perioada 1999-2008. Aceste mandate au confirmat încrederea autorităților competente în abilitățile Domniei sale de dezvoltare armonioasă a învățământului universitar, abilități bazate pe extinsa sa experiență atât didactică, dar și managerială.

Activitatea de cercetare desfășurată pe parcursul anilor de către cercetătorul Corneliu Bârsan s-a finalizat cu publicarea a 25 de monografii, cursuri universitare, tratate și contribuții în volume colective, precum și a peste 85 de studii, articole, note, comentarii de jurisprudență, sau opinii. Multe dintre cărțile pe care le-a scris au fost republicate sau au purtat ediții adăugite și s-au bucurat de popularitate în rândul studenților – fiind folosite ca material didactic și de către studenți din alte centre universitare, precum și al practicienilor, mai ales în sistemul judiciar. Recunoașterea de care s-a bucurat activitatea doctinară a Domniei sale este reflectată și în premiile și distincțiile primite de la prestigioase instituții. Între lucrările publicistice de specialitate recente, cea mai importantă este cursul pentru anii de licență dedicat materiei *Drept Civil. Drepturile reale principale*, care, până în prezent, are trei ediții, 2013, 2015, 2017, lucrarea fiind elaborată în reglementarea Codului civil 2009. Precizăm că și pentru aceasta, în anul 2013, profesorul Corneliu Bârsan a primit premiul „Mihai Eminescu” al Uniunii Juriștilor din România.

Începând din 2002, D-l profesor Corneliu Bârsan a devenit Membru de onoare al Baroului din București, iar din 2004 membru de onoare al Uniunii Naționale a Barourilor din România. În același timp a redeschis, după încetarea mandatului de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg, activitatea avocațială avută anterior ocupării poziției de membru al fostei Comisii Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, concentrând practica în domeniul dreptului privat.

În semn de recunoaștere a bogatei sale cariere, D-lui profesor Corneliu Bârsan i-a fost acordat titlul de membru al unor prestigioase organizații profesionale,

între care, începând cu 2006, membru de onoare al Asociației Magistraților din România, Membru titular al Academiei de Științe Juridice din România etc.

Activitatea științifică i-a fost recunoscută distinsului profesor Corneliu Bîrsan de către instituții de învățământ superior prin acordarea a numeroase distincții, precum Diploma de onoare pentru activitatea științifică a Centrului de Studii Juridice Internaționale – Centre for International Legal Studies, Salzburg, Austria, în 1991, dar și prin dobândirea titlului de Doctor onorific al Universității Paris I Panthéone-Sorbone, al Universității de Vest din Timișoara, al Universității „Dunărea de Jos” din Galați.

Activitatea didactică desfășurată în cadrul Facultății de Drept a Universității din București a fost dublată de multiple invitații primite pentru a ține prelegeri la prestigioase instituții de învățământ superior din străinătate. Astfel, D-l Corneliu Bîrsan a avut calitatea de profesor invitat al Universității Paris I Panthéone-Sorbone, în anii 1994, 1995, 1997, al Universității Robert-Schumann Strasbourg, în 1992, la Centre Européen Universitaire de Nancy, în 1991 și la Institut catholique d'études supérieures (ICES) Roche-sur-Yon, în 2010. La activitatea de predare s-au adăugat numeroase participări în jurii de doctorat la universități franceze precum Université Paris I Panthéone-Sorbone, Université Robert-Schumann Strasbourg, Université Montpellier, Université Sophia Antipolis Nice. Nu în ultimul rând, a fost invitat în calitate de profesor universitar să prezinte intervenții în cadrul a numeroase congrese, conferințe și alte reuniuni științifice internaționale.

Comunitatea științifică, universitară și profesională juridică din țară, dar și din străinătate i-a dedicat volume scrise în colectiv, întâi în anul 2006, *Culegerea de studii In Honorem Corneliu Bîrsan – Liviu Pop*, având onoarea de a împărți această recunoaștere cu colegul de generație, profesorul universitar Liviu Pop, iar apoi, în 2013, *Volumul omagial In Honorem Corneliu Bîrsan*, aceasta din urmă având aproximativ 70 de contribuții ale unor universitari și magistrați români și străini, inclusiv judecători la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

De asemenea, Profesorului Corneliu Bîrsan i-au fost acordate înalte distincții de stat, mai întâi în anul 1999, titlul de Cavaler al Legiunii de Onoare a Franței, apoi, în 2007, Ordinul Național „Steaua României” în grad de Cavaler cu însemne pentru civili, acordat de către Statul Român.

În prezent, D-l Profesor Corneliu Bîrsan desfășoară mai multe activități, inclusiv de predare, începând cu anul 2014, de Profesor Emerit al Facultății de Drept a Universității din București, începând din 2015, de profesor titular al Disciplinelor Drepturile reale principale și Teoria obligațiilor la Facultatea de

Drept a Universității „Nicolae Titulescu” din București, de arbitru și supraarbitru pe listele Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, de avocat membru al Baroului București, activitate publicistică, inclusiv foarte recentă, și, de asemenea, participă în calitate de moderator sau vorbitor la prestigioase evenimente științifice internaționale.

În 2017 Profesorul Corneliu Bîrsan a devenit membru corespondent al Academiei Române, distincție care i-a fost acordată în semn de apreciere pentru contribuția Domniei sale neîntrerupte adusă mediului academic juridic atât la nivel național, cât și internațional.

Pentru a avea o privire mai amplă asupra a ceea ce avea să devină peste ani tânărul de pe plaiurile moldovene, Corneliu Bîrsan, ajuns student la Drept în București, am să vă redau, cu permisiunea Dvs., mai jos un fragment din amintirile venerabilului Profesor universitar dr. Nicolae Volonciu care au fost cuprinse în *Volumul omagial In Honorem Corneliu Bîrsan*:

„În perioada când Decan al facultății era Profesorul Constantin Stătescu, am avut cu acesta îndelungate convorbiri despre mersul Facultății și oamenii care mișcau lucrurile. Era firesc, având în vedere experiența anterioară pe care am avut-o în conducerea instituției în calitate de Prodecan, dar mai ales amiciția care ne legase de multe decenii. Am fost colegi de studenție în promoția 1946-1950 și ambii am fost reținuți în Facultate la absolvire ca asistenți stagiați pentru meritele avute la învățătură. La timpul convorbirilor noastre eram și printre cele mai vechi cadre didactice din Facultate. El mă apela cu „măi, Nae”, iar răspunsul meu era „dragă Titică”. În asemenea ambianță, printre multe probleme, era normal să discutăm și despre cadrele tinere, încercând să deslușim tendințele lor de dezvoltare. În contextul menționat, nu se poate să nu fi discutat despre cei care urmau să fie viitorii profesori ai Facultății, printre care și despre Corneliu Bîrsan. Referitor la acesta, îmi amintesc perfect scena și cuvintele. Profesorul Stătescu a făcut o pauză lungă, mai lungă ca de obicei, nu se uita la mine și părea că privește în zare, spunându-mi: „Măi, Nae, ascultă la mine, acest băiat va ajunge foarte departe!”.

Poate cineva azi să îl contrazică pe Titică, atunci când este de notorietate că de la București la Strasbourg e o cale atât de lungă? Întrebarea pusă acum de mine este desigur oratorică (retorică) și am folosit-o mai mult de dragul jocului de cuvinte. Ceea ce rămâne însă cu siguranță cert este că Profesorul nu a avut în vedere depărtarea kilometrică a distanțelor de pe hartă, ci nivelul profesional și științific la care cel vizat de el se va ridica. Dacă pentru Profesorul Stătescu aceasta a fost o previziune, pentru noi acum este o certitudine de netăgăduit”.

*

*

*

Indiscutabil că acest LAUDATIO acoperă parțial viața profesională și științifică atât de bogată, diversificată și complexă a domnului Profesor Corneliu Bârsan. Oameni ca Domnia sa sunt rari și sunt modelele noastre de a fi în viitor.

Concluzionăm, afirmând că domnul Profesor Corneliu Bîrsan este o personalitate remarcabilă a științei juridice românești, un nume ce a trecut de mult hotarele țării și care va fi înscris cu litere de aur în Pantheonul culturii juridice românești alături de celelalte personalități precum: D. Alexandresco, C. Hamangiu, I Rosetti-Bălănescu, A. Băicoianu, (din perioada interbelică) Traian Ionașcu, C. Stătescu, T.R.Popescu, Francisc Deak, Gh. Belei, Viorel Mihai Ciobanu, etc.

Pentru contribuția avută la dezvoltarea științei și practicii juridice românești, ca simbol al recunoașterii valorii profesionale, manageriale, academice și prestigiului științific, *Senatul Universității „George Bacovia” din Bacău a hotărât acordarea titlului de DOCTOR HONORIS CAUSA, domnului prof. univ. dr. CORNELIU BÂRSAN*, Profesor Emerit al Facultății de Drept a Universității din București, membru corespondent al Academiei Române

În numele întregii comunități universitare „George Bacovia” vă doresc, distinse domnule Profesor Corneliu Bîrsan, din toată inima, sănătate, noroc, bucurii, putere de muncă, împliniri, continuă și sporită recunoaștere locală, națională și mondială!

VIVAT , CRESCAT, FLOREAT, PROFESORE, CORNELIU BÎRSAN !

LA MULȚI ANI!

22.11.2018